

Grundlagsutskottet

Regeringens årsberättelse 2022

Till revisionsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens årsberättelse 2022 (B 2/2023 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till revisionsutskottet. Tidsfrist: 29.9.2023.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Janina Groop-Bondestam, justitieministeriet
- regeringssekreterare Pamela Sarasmo, justitieministeriet
- vicelantråd Harry Jansson, Ålands landskapsregering
- chefsjurist Michaela Slotte, Ålands landskapsregering
- ledande specialsakkunnig Robin Harms, Diskrimineringsombudsmannens byrå
- specialsakkunnig Eeva Tupi, Diskrimineringsombudsmannens byrå
- direktör Kaisa Alanne, Finlands Dövas Förbund rf
- specialsakkunnig Pirkko Selin-Grönlund, Finlands Dövas Förbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utgångspunkter för bedömningen

(1) Enligt grundlagsutskottet ska utskotten följa upp riksdagens uttalanden när de behandlar regeringens berättelse (se GrUB 1/2014 rd).

(2) På förslag av grundlagsutskottet har riksdagen antagit tre uttalanden, som framgår av bilaga 3 till regeringens årsberättelse 2022. Uttalandena gäller språkliga rättigheter för dem som använder teckenspråk (RP 294/2014 rd, GrUB 10/2014 rd, RSv 346/2014 rd), ändring av självstyrelselagen för Åland och ändring av avräkningsgrunden (RP 320/2018 rd, GrUB 12/2018 rd, RSv 259/2018 rd och RSk 26/2019 rd).

Utlåtande GrUU 3/2023 rd

Språkliga rättigheter för dem som använder teckenspråk

(3) Teckenspråkslagen trädde i kraft den 1 maj 2015. När riksdagen godkände lagen förutsatte den i ett uttalande att regeringen vidtar åtgärder för att de språkliga rättigheterna för dem som använder teckenspråk ska tillgodoses i hela landet på det sätt som avsågs när lagstiftningen om rättigheterna utarbetades.

(4) I berättelsen redogör regeringen bland annat för delegationen för teckenspråksärenden och för hur arbetet med att utvärdera teckenspråkslagen fortsätter vid justitieministeriet. I berättelsen hänvisas också till det språkpolitiska program som godkändes under berättelseåret. Med hjälp av åtgärdsplanerna i programmet strävar man efter att skydda och stödja språken. Uppmärksamhet fästs också vid inledandet av en statlig sannings- och försoningsprocess.

(5) Grundlagsutskottet anser att detta visar att man i statsrådets verksamhet har strävat efter att främja rättigheterna för dem som använder teckenspråk. Utifrån inkommen utredning fäster grundlagsutskottet dock fortfarande uppmärksamhet vid de problem med tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna som togs upp redan i samband med stiftandet av teckenspråkslagen och som utskottet senare lyfte fram (se närmare GrUU 31/2021 rd, stycke 7 och 8).

(6) Grundlagsutskottet anser att uttalandet fortfarande behövs och bör stå kvar i berättelsen.

Ålands självstyrelse

(7) Riksdagens uttalande förutsätter att regeringen snarast vidtar åtgärder för att genomföra en totalreform av självstyrelselagen för Åland.

(8) I regeringens berättelse redogörs för de olika skedena i totalreformen av självstyrelselagen såväl under berättelseåret som före det. Enligt en utredning till utskottet tillsatte justitieministeriet i mars i år en tjänstemannaarbetsgrupp som bland annat ska föra framåt den fortsatta beredningen av en totalreform av självstyrelselagen för Åland.

(9) Arbetsgruppen för Åland har till uppgift att tillsammans med Ålands landskapsregering bereda vidare regeringens proposition med förslag till en ny självstyrelselag för Åland för att utveckla och reformera självstyrelsen. Arbetsgruppen ska till denna del lämna sitt betänkande i slutet av det här året.

(10) Med beaktande av det som sägs ovan behövs uttalandet fortfarande och bör stå kvar i berättelsen.

(11) I bilaga 3 till regeringens berättelse redogörs det dessutom för det uttalande som riksdagen godkände den 13 december 2019, där riksdagen förutsatte att regeringen utan dröjsmål lämnar en proposition om ändring av avräkningsgrunden enligt 47 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland till 0,47 procent från och med den 1 januari 2021. Grundlagsutskottet påpekar för tydlighetens skull att en sådan ändring av avräkningsgrunden trädde i kraft vid ingången av 2021. Uttalandet behöver således inte stå kvar.

Utlåtande GrUU 3/2023 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att revisionsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 22.9.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Heikki Vestman saml
medlem Fatim Diarra gröna
medlem Maria Guzenina sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Teemu Keskisarja saf
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Mira Nieminen saf
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Karoliina Partanen saml
medlem Onni Rostila saf
ersättare Jani Mäkelä saf.

Sekreterare var

utskottsråd Liisa Vanhala.